

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

เห็ดเป็นเชื้อใช้เรียกรวมกลุ่มหนึ่ง ซึ่งมีวิวัฒนาการสูงกว่าราอื่น ๆ วงจรชีวิตที่สลับซับซ้อนกว่าเชื้อราทั่วไป เริ่มจากสปอร์หรือส่วนที่สร้างเซลล์ขยายพันธุ์ เมื่อตกไปในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม จะงอกเป็นเส้นใยและกลุ่มใยรา (mycelium) และเจริญพัฒนาเป็นกลุ่มก้อน เกิดเป็นดอกเห็ดบนพื้นดินต้นไม้ ขอนไม้ ซากพืช มูลสัตว์ มีความสำคัญและมีประโยชน์โดยเป็นแหล่งทรัพยากรที่สำคัญ เป็นผู้ย่อยสลายซากพืชซากสัตว์ หมุนเวียนสารอาหารในสิ่งแวดล้อม เป็นอาหาร และเป็นยา ปัจจุบันได้มีการพัฒนาการเพาะเห็ดกินได้หลากหลายชนิด เพื่อจำหน่ายและแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ทำให้การเพาะเห็ดเป็นอาชีพหนึ่งที่น่าสนใจและทำรายได้ให้กับเกษตรกรทั้งที่ทำเป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริม

หลักการเพาะเห็ดเบื้องต้น คือ การศึกษาการเจริญของเห็ดในสภาพธรรมชาติ แล้วนำเห็ดนั้นมาเพาะเลี้ยงในสภาพแวดล้อมที่ใกล้เคียงกับธรรมชาติเพื่อให้เกิดการพัฒนาของดอกเห็ด เนื่องจากการเจริญเติบโตของเส้นใยเห็ดและปัจจัยในการเจริญเป็นดอกของเห็ดนั้นมีความแตกต่างกัน ดังนั้นจึงต้องมีการศึกษาถึงขั้นตอนของการเพาะเห็ดเพื่อที่จะได้เห็ดที่มีลักษณะสมบูรณ์และตรงกับความต้องการของผู้บริโภค

จากงานวิจัยของสรศักดิ์ นาคเอี่ยม, ชุตานา คุณสุข และเสาวภา สุราวุธ (2562 : 87-110) ได้ทำการสำรวจความหลากหลายของเห็ดราขนาดใหญ่ในพื้นที่สวนยาง ตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ซึ่งเป็นพื้นที่สวนยางของสมาชิกสหกรณ์ตราดยางพาราจำกัด เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานด้านความหลากหลายทางชีวภาพและเป็นดัชนีชี้วัดความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่สวนยางพารา จากการศึกษาพบว่าเห็ดที่สำรวจพบถูกจัดจำแนกอยู่ใน 2 ไฟลัม 6 ชั้น 13 อันดับ 26 วงศ์ 33 สกุล 52 ชนิด

จากข้อมูลดังกล่าวจึงนำไปสู่ความสนใจในการศึกษาการเพาะเลี้ยงเห็ดกินได้บางชนิดที่พบในพื้นที่สวนยางพาราให้กลายเป็นเห็ดที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจและเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนอีกทางหนึ่งด้วย โดยสายพันธุ์เห็ดที่นำมาเพาะเลี้ยงคือสายพันธุ์ที่พบในสวนยางพารา ดังนั้น

หากจะเพาะเห็ดเหล่านี้เพื่อเป็นอาชีพเสริม สภาพสิ่งแวดล้อมในสวนยางพาราจึงมีความเหมาะสมต่อการเพาะเห็ดดังกล่าว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อระบุชนิดเห็ดกินได้ที่พบในพื้นที่สวนยาง ตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ด้วยวิธีทางสัณฐานวิทยาและอนุชีววิทยา
2. เพื่อศึกษาการเพาะเลี้ยงเส้นใยเห็ดกินได้ในระดับห้องปฏิบัติการ
3. เพื่อศึกษาการเพาะเลี้ยงเห็ดกินได้ในระดับโรงเรือน

ประโยชน์ของการวิจัย

สหกรณ์ตราดยางพาราจำกัด จังหวัดตราด ทราบถึงชนิดของเห็ดกินได้ที่พบในพื้นที่สวนยางของสมาชิก และทราบวิธีการในการเพาะเห็ดกินได้บางชนิด ทั้งนี้เพื่อนำความรู้ไปถ่ายทอดให้แก่เกษตรกรชาวสวนยางพาราผู้สนใจศึกษาวิธีการเพาะเลี้ยงเห็ดดังกล่าว เพื่อเพาะเห็ดเป็นอาหารหรือเป็นอาชีพเสริมนอกเหนือจากการทำสวนยางพารา ทางหลักสูตรจุลชีววิทยา ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สามารถนำตัวอย่างเห็ดกินได้ เชื้อเห็ด และความรู้ที่ได้รับจากงานวิจัยนี้ มาพัฒนาการเรียนการสอนในรายวิชาของหลักสูตรจุลชีววิทยา และนำผลงานไปเสนอในที่ประชุมวิชาการหรือตีพิมพ์ในวารสารวิชาการจำนวน 1 เรื่อง

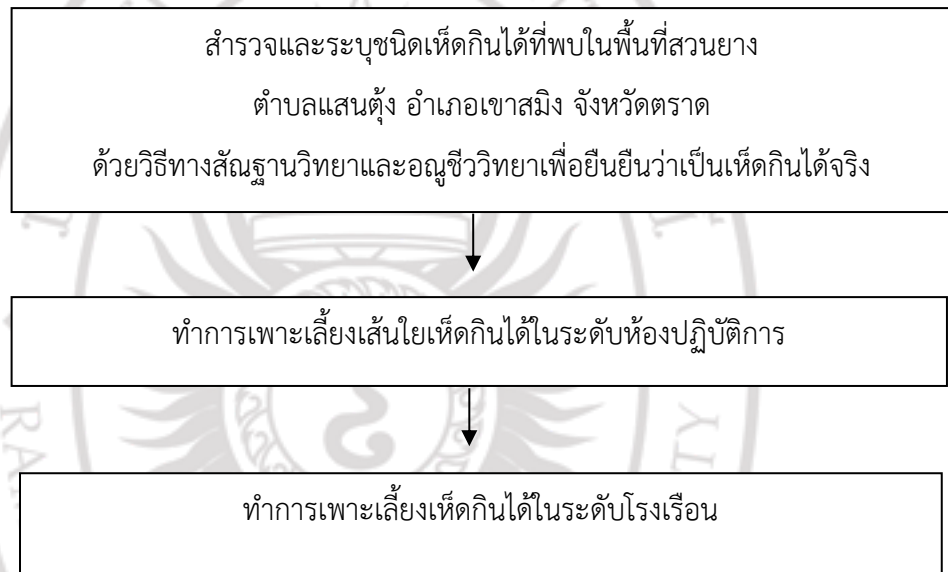
ขอบเขตของการวิจัย

เป็นการศึกษาเพื่อเพาะเห็ดกินได้ที่พบในพื้นที่สวนยาง ตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด โดยทำการเก็บตัวอย่างเห็ดกินได้ตามพิกัดที่ทราบจากการสำรวจ นำมาระบุชนิดด้วยวิธีทางสัณฐานวิทยาและอนุชีววิทยาเพื่อยืนยันว่าเป็นเห็ดกินได้จริง จากนั้นทำการแยกเชื้อเพื่อทดลองการเพาะเลี้ยงในระดับห้องปฏิบัติการแล้วทำการคัดเลือกเห็ดกินได้ที่มีความเหมาะสมที่สุด 1 ชนิดมาทำการทดลองเพาะเลี้ยงในระดับโรงเรือน โดยมีระยะเวลาในการศึกษาเป็นเวลา 1 ปี

นิยามศัพท์เฉพาะ

เห็ดที่มีรายงานว่ากินได้ หมายถึง เห็ดที่มีงานวิจัยอ้างอิงว่าสามารถรับประทานได้ หรือมีการเผยแพร่ทั่วไปว่าสามารถรับประทานได้

กรอบแนวความคิดในโครงการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย